Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-01-18

LS 2016-0265

Landstingsstyrelsen

Motion 2016:6 av Anders Nilsson m.fl. (MP) om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Anders Nilsson m.fl. (MP) har till fullmäktige lämnat en motion om att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att bifalla motionen.

Landstingsrådsberedningens motivering

Det är viktigt att öka andelen som blir drogfria och att ge ett gott stöd till deras anhöriga. En stödlinje för flera substanser än alkohol tros fylla ett behov som idag inte är tillgodosett av Stockholms läns landsting bland allmänheten.

Enligt hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande skulle den största målgruppen för en stödlinje bestå av personer som röker cannabis eller har ett skadligt bruk av narkotikaklassade läkemedel, samt anhöriga till personer med ett beroende.

I befolkningen uppskattas att cirka 2 procent använder cannabis regelbundet. Bedömingen är att det inom denna grupp finns intresse för råd och stöd online. Redan idag finns exempel på att personer som röker cannabis hör av sig anonymt via nätet.

En stödlinje skulle kunna vara ett redskap där personer med ett lättare beroende kan få enklare kognitiv behandling eller information om andra vårdmöjligheter och rådgivning.

Att bifalla motionen innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikamissbruk och deras anhöriga. Detta behöver i sig inte vara en stor kostnad då det redan idag finns erfarenheter baserat på mottagningsspecifika rådgivningstelefoner och internetbaserade tjänster för frågor.

Utredningen får bland annat visa om behov finns, vem som skulle kunna driva stödlinjen och därmed vilken yrkeskategori som sitter som rådgivare. Utredningen bör även beakta huruvida det finns möjlighet till samverkan med kommunerna, inte minst Stockholms stad, samt vad kostnaden för landstinget skulle bli.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 30 december 2016
Motion 2016:6
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 22 november 2016 med MP-, S- och V-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 26 oktober 2016

Irene Svenonius

Anna Starbrink

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-12-30

LS 2016-0265

Handläggare:
Ingela Erneholm

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -01- 11
Dnr LS 2016-0265
Rokel II

Landstingsstyrelsen

Motion 2016:6 av Anders Nilsson m.fl. (MP) om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga

Ärendebeskrivning

Anders Nilsson m.fl. (MP) har till fullmäktige lämnat en motion om att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 30 december 2016
Motion 2016:6
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 22 november 2016 med MP-, S- och V-ledamöternas muntliga reservation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 26 oktober 2016

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att bifalla motionen.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Anders Nilsson m.fl. (MP) har lämnat en motion om att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga.

Det är viktigt att öka andelen som blir drogfria och att ge ett gott stöd till deras anhöriga. En stödlinje skulle kunna vara ett redskap där personer med ett lättare beroende till exempel får enklare behandling eller

information om vårdmöjligheter. Mot bakgrund av det föreslår förvaltningen att motionen ska bifallas.

Bakgrund
Motionärerna skriver att beroendevården i Sverige bara når var femte person med ett narkotikaberoende bland annat för att personer med ett mildare beroende kan uppfatta det som stigmatiserande att söka sig till reguljär beroendevård. I motionen lyfts exempel på andra typer av beroenden där Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) driver olika former av telefon- och chattstöd för personer med beroenden och deras anhöriga. Enligt motionen har dessa stödlinjer visat på goda resultat vad gäller ändrade vanor och minskat beroende och motionärerna föreslår därför att landstingsfullmäktige beslutar att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har yttrat sig i ärendet.

Överväganden
Narkotikaberoende orsakar lidande både för den beroende och anhöriga. Det får även negativa konsekvenser för samhället i övrigt i form av bland annat kostnader för beroendevård, följdsjukdomar och narkotikarelaterad brottslighet.

Enligt hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande skulle den största målgruppen för en stödlinje bestå av personer som röker cannabis eller har ett skadligt bruk av narkotikaklassade läkemedel, samt anhöriga till personer med ett beroende. Socialstyrelsen skriver i de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende (artikelnummer 2015-4-2) att vid missbruk eller beroende av till exempel cannabis och lugnande medel bör hälso- och sjukvården och socialtjänsten erbjuda psykologisk och psykosocial behandling. Enligt riktlinjerna är åtgärder som har hög prioritet och god effekt exempelvis olika former av kognitiv beteendeterapi.

Det är viktigt att öka andelen som blir drogfria och att ge ett gott stöd till deras anhöriga. En stödlinje skulle kunna vara ett redskap där personer med ett lättare beroende till exempel kan få enklare kognitiv behandling eller information om andra vårdmöjligheter. Mot bakgrund av det föreslår förvaltningen att motionen ska bifallas.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet att bifalla motionen innebär att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikamissbruk och deras anhöriga. Själva utredningen innebär en kostnad i form av arbetstimmar för tjänstemän på hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Det bör dock finnas erfarenheter att ta till vara på från landstingets befintliga stödlinjer för andra typer av beroenden, vilket borde minska antalet arbetstimmar. Om landstinget efter utredningen fattar ett beslut att inrätta en stödlinje får det negativa ekonomiska konsekvenser i form av inrättande och bemanning av stödlinjen men även sannolikt positiva ekonomiska konsekvenser i form av minskade behandlingskostnader för patienter med narkotikaberoenden.

Anne Rundquist
Tillförordnad landstingsdirektör

Anna Nergårdh
Chefsläkare

Stockholms läns landsting

miljöpartiet de gröna

MOTION

2015-02-16

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -02- 16
Dnr. LS 2016-0265

Motion av Anders Nilsson (MP) om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga

2016:6

Cirka 45 000 människor beräknas vara beroende av narkotika i Sverige. Narkotikaberoende orsakar ett stort lidande för den som är beroende och deras anhöriga. Nyligen uppmärksammades att Sverige har EU:s näst högst narkotikadödlighet: under 2014 rapporterades 765 narkotikarelaterade dödsfall in till Socialstyrelsen. Den stora missbruksutredningen från 2011 beräknade att narkotikaberoende kostar samhället cirka 62 miljarder kronor per år, till exempel i form av kostnader för beroendevård, vård av följdsjukdomar och narkotikarelaterad brottslighet. Samtidigt kan en krona satsad i effektiv beroendevård ge 3-8 kronor tillbaka i sparade kostnader för samhället.

En betydande andel av personer med narkotikaberoende vill bryta sitt beroende, vilket dessvärre ofta är mycket svårt. Många saknar det sociala nätverk som kan ge stöd vid en rehabiliteringsprocess och det är vanligt att man tvekar inför att söka sig till beroendevården. För personer med ett mildare beroende kan det istället uppfattas som stigmatiserande att söka sig till reguljär beroendevård. Följaktligen når beroendevården i Sverige bara var femte person med missbruk eller beroende.

För andra typer av beroenden driver SLSO olika former av telefon- och chattstöd för personer med ett beroende och deras anhöriga. Har du ett alkoholberoende, ett spelberoende eller ett tobaksberoende kan du vända dig anonymt till respektive stödtelefon och få rådgivning och stöd. Syftet är ge människor stöd att förändra sin situation själv eller få hänvisning till vart man kan vända sig för mer omfattande vård och behandling. Flera av varandra oberoende studier visar på väldigt goda resultat för stödtelefonerna. Metoden ändra vanor och minska beroende hos de som kontaktar dem, vilket bekräftas av internationell forskning.

Stödtelefonerna passar väl in i en trappstegsmodell för vården, där vårdens omfattning avgörs av graden av problem. Dessutom sänker de trösklarna för människor som av olika anledningar är osäkra på om de har ett problem, hur de ska hantera det och vart de ska vända sig. De erbjuder också anhöriga en utmärkt möjlighet till stöd och rådgivning. Liknande stödlinjer finns även för dopning och avvikande sexualitet, men de drivs inte av SLSO.

Miljöpartiet vill landstinget utreda möjligheten till att inrätta en liknande tjänst för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga. För en liten kostnad skulle en stödtelefon kunna förebygga och i viss mån behandla narkotikaberoende, samt ge kvalificerad information om vart man kan vända sig. Stödtelefonen skulle även ha goda förutsättningar att nå grupper som annars inte vill kontakta beroendevården.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta:

- **Att** ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga.

Anders Nilsson

Karin Michal

Michel Silvestri

Lars Harms Ringdahl

Vivianne Gunnarsson

Shadi Larsson

Susanne Nordling

PROTOKOLLSUTDRAG 10/2016
§ 276

SAMMANTRÄDESDAG
2016-11-22

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -12- 07
Dnr LS 2016-0265

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2016-11-30

§ 276 Yttrande över motion 2016:6 av Anders Nilsson (MP) m.fl. om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga

HSN 2016-0714

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga. I motionen föreslår Anders Nilsson m.fl. (MP) att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-10-26
Motion 2016:6 av Anders Nilsson m.fl. (MP)

Yrkanden

1) Ordförande (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Susanne Nordling (MP), Dag Larsson (S) och Håkan Jörnehed (V) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordförande (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Reservationer

Susanne Nordling (MP) anmäler att MP-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Dag Larsson (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Håkan Jörnehed (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Lisbeth Ekebom

Expedieras:
Landstingsstyrelsen
Akten

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-10-26

HSN 2016-0714

Handläggare:
Andreas Falk

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-11-22

p 9

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -12- 07
Dnr. LS 2016-0265

Yttrande över motion 2016:6 av Anders Nilsson (MP) m.fl. om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion om stödlinje för personer med narkotikaproblem och deras anhöriga. I motionen föreslår Anders Nilsson m.fl. (MP) att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en stödlinje för personer med narkotikaberoende och deras anhöriga.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-10-26
Motion 2016:6 av Anders Nilsson m.fl. (MP)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i beredningen för psykiatri och folkhälsa.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

En stödlinje för flera substanser än alkohol skulle förmodligen fylla ett behov som idag inte är tillgodosett bland allmänheten. Det finns idag en stor grupp brukare som den traditionella beroendevården inte når.

Många personer som har narkotikaproblem känner oro för att söka vård för sina problem. Det saknas också ett första trappsteg för att hänvisa personer som ännu inte är redo att kontakta en mottagning.

I befolkningen uppskattas att cirka 2 procent använder cannabis regelbundet. Bedömingen är att det inom denna grupp finns intresse för råd

och stöd online. Redan idag finns exempel på att personer som röker cannabis hör av sig anonymt via nätet.

Primärvården, studenthälsan och akutmottagningar har förbättrat sig när det gäller screening för narkotika. Det finns dessutom tendenser till en attitydförändring kring narkotikabruk.

Det finns erfarenheter baserat på mottagningsspecifika rådgivningstelefoner och internetbaserade tjänster för frågor. Erfarenheterna visar att den största målgruppen för en stödlinje skulle vara personer som röker cannabis eller har ett skadligt bruk av narkotikaklassade läkemedel samt närstående till personer med beroende.

Internationellt finns liknande exempel på stödlinjer, till exempel i Australien. Det som i Sverige ligger närmast en stödlinje av detta slag är Cannabishjälpen som är en internetbaserad självhjälp som drivs på uppdrag av Folkhälsomyndigheten. Personal och forskare från Beroendecentrum medverkar i projektform.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Åsa Himmelsköld
Avdelningschef